
Plenarhandling

B9-0330/2021

7.6.2021

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av uttalanden av rådet och kommissionen

i enlighet med artikel 132.2 i arbetsordningen

om systematiskt förtryck i Belarus och dess konsekvenser för säkerheten i Europa efter bortföranden från ett civilt EU-flygplan som stoppats av de belarusiska myndigheterna
(2021/2741(RSP))

Helmut Scholz
för The Left-gruppen

Europaparlamentets resolution om systematiskt förtryck i Belarus och dess konsekvenser för säkerheten i Europa efter bortföranden från ett civilt EU-flygplan som stoppats av de belarusiska myndigheterna (2021/2741(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av rapporten av den 15 februari 2021 från FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter om människorättssituationen i Belarus i samband med presidentvalet 2020,
- med beaktande av resolutionen av den 5 mars 2021 från FN:s råd för mänskliga rättigheter om människorättssituationen i Belarus före och efter presidentvalet 2020,
- med beaktande av rapporten av den 5 november 2020 från rapportören för Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), inom ramen för Moskvamekanismen, om påstådda människorättskränkningar i samband med presidentvalet den 9 augusti 2020 i Belarus, och med beaktande av rekommendationerna i den rapporten,
- med beaktande av artikel 132.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
  - A. Den belarusiska säkerhetstjänsten och flygkontrollmyndigheten tvingade Ryanairs flight 4978 från Aten till Vilnius att landa i Minsk efter ett bombhot som senare har ifrågasatts. Den här senaste incidenten har fått människor världen över att bli mer och mer medvetna, och flera stater har kritiserat händelsen.
  - B. Ryanair-flightens tvångslandning var en skräckupplevelse för oskyldiga passagerare ombord och ett brott mot grundläggande säkerhetsnormer för civil luftfart.
  - C. Den här incidenten är den senaste i en rad politiska händelser som har väckt stor oro i stora delar av det belarusiska samhället och bland många medborgare och oppositionella, som sedan åtminstone nio månader utsatts för ett hårdnande tryck från dagens Lukasjenkaregim. Incidenten måste ses mot bakgrund av den allmänna sociala, politiska och ekonomiska utvecklingen i Belarus, som har lett till polarisering och djupa klyftor i det belarusiska samhället.
  - D. Tillkännagivandet av valresultatet den 9 augusti 2020 utlöste massprotester som ifrågasatte valresultatets legitimitet. Både FN:s och OSSE:s utredningar och slutsatser bekräftade rapporter om allvarliga kränkningar av de mänskliga och demokratiska rättigheterna i Belarus inför och efter presidentvalet 2020, inbegripet många fall av tortyr; påtvingade försvinnanden; bortföranden och godtyckliga utvisningar, inbegripet politiskt motiverade godtyckliga utvisningar av medlemmar i samordningsrådet från Belarus territorium; godtyckliga gripanden och kvarhållanden, även av minderåriga; sexuellt och könsrelaterat våld; godtyckligt berövande av liv; attacker, trakasserier, hot och godtyckligt frihetsberövande mot oppositionspolitiker, inbegripet personer i samordningsrådet, människorättsförsvarare, företrädare för det civila samhället,

journalister och andra som arbetar inom media, samt personer som fredligt försöker utöva sina civila och politiska rättigheter; stopp för rätten att fritt delta i fredliga sammankomster; samt nekande av rätten till åsikts- och yttrandefrihet, både online och offline, bland annat genom angrepp på medierna och regelbundna trakasserier av journalister som helt legitimt gör sitt jobb vid sammankomster, genom att återkalla ackrediteringar för utländska mediearbetare, blockera oberoende mediawebbplatser och stänga internet.

- E. Enligt riksåklagaren inleddes under perioden mellan augusti 2020 och april 2021 över 3 000 brottmål om organisering och genomförande av olagliga massevenemang och protester. Riksåklagaren rapporterade också över 750 fall med påstådd förstörelse av byggnader och skador på egendom, omkring 600 fall med förolämpningar mot offentliga tjänstemän och över 300 fall med våld, eller hot om våld, mot poliser. Uppskattningsvis över 300 personer hålls som politiska fångar och över 30 000 personer uppges ha varit frihetsberövade. Det har ofta kommit uppgifter om tortyr.
- F. I samband med protesterna har journalister, aktivister inom sociala medier och bloggare i synnerhet rutinemässigt frihetsberövats. Hundratals journalister har gripits, dussintals har tagits i förvar och enligt uppgift utsatts för våld, och flera har bötfällts. Journalister har frihetsberövats i avvaktan på rättegång och åtalats för brott. Det har ofta rapporterats att myndigheterna har dragit tillbaka ackrediteringen för journalister, däribland korrespondenter från utländska medier, varav flera har gripits och utvisats från Belarus.
- G. FN:s kommitté för mänskliga rättigheter och andra internationella människorättsmekanismer har upprepade gånger betonat att flera bestämmelser i Belarus rättsliga ram strider mot internationella normer och standarder och begränsar yttrandefriheten både offline och online. Successiva ändringar av lagen om massmedier har lett till mer restriktioner för licenser, innehållsövervakning och förfaranden för varningar och återkallande så att de nu även omfattar resurser och medier på nätet. Myndigheterna ges stort utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller att blockera webbplatser utan domstolsbeslut.
- H. Gällande medielagstiftning ändrades igen i maj 2021. Dessa ändringar gör det möjligt att stänga mediekkanaler utan domstolsförhandling. Journalister som bevakar otillåtna evenemang kommer att betraktas som deltagare. Direktströmning (direktsändning på nätet) och publicering av opinionsundersökningar av icke-ackrediterade organ förbjuds. Förteckningen över skäl för att vägra medieackreditering har utökats, liksom förteckningen över vilken typ av innehåll som inte får förekomma i medierna. Alla dessa åtgärder har vidtagits av den nuvarande regimen i Belarus för att ytterligare inskränka medie-, yttrande- och mötesfriheten samt för att minska insynen i statens agerande som en nödvändig förutsättning för ett demokratiskt fungerande samhälle.
- I. Både Raman Pratasevitj och hans ryska flickvän Sofia Sapega greps i samband med att Ryanairfligheten från Aten till Vilnius tvingades ner i Minsk. Pratasevitj är undersökande journalist och var chefredaktör för Nexta Live i Warszawa, en social mediekkanal för information om oppositionsverksamhet och demonstrationer. Kanalen har blivit ett populärt verktyg för att organisera protester i Belarus. Raman Pratasevitj har flyktingstatus i EU.

- J. Raman Pratasevitj sa i en video som lades ut på nätet att han mådde bra, och han erkände att han hade deltagit i anordnandet av massprotester i Minsk. Pratasevitjs framträdande på den belarusiska statstelevisionen var oroväckande, med tanke på de blåmärken som syntes i ansiktet. Högst sannolikt framträdde han inte av fri vilja och ”erkännandet” var troligen framtvingat. Sådana framtvingade erkännanden är förbjudna enligt FN:s konvention mot tortyr.
- K. Som respons på Ryanairflightens tvångslandning införde EU ytterligare sanktioner, bland annat riktade ekonomiska sanktioner.
- L. Fackföreningsmedlemmar och arbetstagare har utsatts för repressiva åtgärder för att ha deltagit i protester, men arbetstagarorganisationerna vill ändå att de ekonomiska sanktionerna mot belarusiska företag ska hävas, eftersom de anser att sådana sanktioner kan leda till förlorade jobb, lägre löner och ytterligare begränsningar av arbetstagar rättigheterna.
1. Europaparlamentet fördömer tvångslandningen av Ryanairs flight 4978 i Minsk den 23 maj 2021 och uppmanar Internationella civila luftfartsorganisationen (Icao) att snarast utreda incidenten. Parlamentet uppmanar med kraft de belarusiska myndigheterna att samarbeta med internationella luftfartsinstitutioner, särskilt Icao, för att utreda händelserna i samband med att Ryanairs flight 4978 tvingades landa, i syfte att till fullo klargöra händelseförloppet. Parlamentet noterar att de belarusiska myndigheterna säger sig beredda att göra detta.
  2. Europaparlamentet är oroat över stater tendens att av politiska skäl blanda sig i internationell luftfart och dess internationellt överenskomna regler och normer, nyligen av Belarus och tidigare av andra stater. Parlamentet påminner alla stater om skyldigheten att följa internationell rätt när det gäller internationella luftfartsregler. Parlamentet uppmanar EU att inte ha dubbla måttstockar när man reagerar på sådana incidenter.
  3. Europaparlamentet fördömer de aktuella åtalerna mot kritiska röster, demonstranter och civilsamhällesaktivister i Belarus. Parlamentet noterar med stark oro det stora antalet brottmål med koppling till organisering och genomförande av olagliga massevenemang och protester. Parlamentet uppmanar de belarusiska myndigheterna att omedelbart upphöra med dessa metoder och att drastiskt ändra kursen. Parlamentet betonar att denna strategi undergräver det belarusiska samhällets grundläggande normer och värderingar och skadar sammanhållningen i samhället.
  4. Europaparlamentet uppmanar alla krafter i Belarus och det internationella samfundet att undersöka olika sätt för dialog och medling i syfte att återuppta den nationella dialogen mellan alla politiska krafter utan att utesluta någon på vägen framåt.
  5. Europaparlamentet uppmanar de belarusiska myndigheterna att säkerställa full respekt för mänskliga och demokratiska rättigheter. Parlamentet uttrycker oro över planerna på att skjuta upp regionalvalen ett och ett halvt år till slutet av 2023.
  6. Europaparlamentet fördömer de aktuella åtalerna mot journalister och andra verksamma i medierna. Parlamentet uppmanar de belarusiska myndigheterna att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna, inbegripet pressfrihet och yttrandefrihet.

Parlamentet noterar med djup oro att gripandet av Raman Pratasevitj och Sofia Sapega är ett tecken på en extremt oroande upptrappning av ingripandena mot kritiska röster, även personer som bor utomlands. Parlamentet begär att alla de journalister och medieverksamma som har gripits i samband med protesterna ska släppas fria.

7. Europaparlamentet uppmanar de belarusiska myndigheterna att omedelbart frige Raman Pratasevitj och Sofia Sapega och låta dem lämna landet.
8. Europaparlamentet begär att alla politiska fångar och alla som har gripits i samband med protesterna efter valet ska släppas fria.
9. Europaparlamentet upprepar sin principståndpunkt att internationell rätt måste följas helt och fullt, närmare bestämt internationell människorättslagstiftning och FN-stadgans bestämmelser om principer för internationella förbindelser, inbegripet folkets suveräna rätt att välja sin egen framtid utan inblandning eller sanktioner från andra länder. Parlamentet avvisar och fördömer dubbla måttstockar vid bedömning och tillämpning av dessa normer.
10. Europaparlamentet noterar det internationella stödet för civilsamhällets protester i Belarus, där man strävar efter att bryta dödläget och hitta en lösning på den djupa krisen.
11. Europaparlamentet betonar att den onda cirkeln med fler och fler sanktioner inte är något vettigt alternativ till godtagandet av Lukasjenkaregimens tidigare strategi för att selektivt hitta en jämvikt mellan ökade förbindelser med Ryska federationen å ena sidan och intensifierade förbindelser med EU å andra sidan, vars enda syftet var att säkerställa fortlevnaden av regimens politiska makt. Parlamentet konstaterar att båda strategierna har misslyckats och lett till ständigt växande regionala spänningar och repressiva åtgärder i Belarus.
12. Europaparlamentet uppmanar EU att samarbeta med OSSE och FN för att få ett slut på konfrontationerna i Belarus och återuppta en nationell dialog. Parlamentet uppmanar med kraft alla internationella partner att respektera det belarusiska folkets rätt att välja sin egen väg framåt utan yttre påtryckningar och inblandning.
13. Europaparlamentet uttrycker oro över att de ekonomiska sanktioner som EU redan har infört respektive planerar har negativa konsekvenser för hela det belarusiska folket. Parlamentet säger därför nej till ekonomiska sanktioner. Parlamentet betonar att sanktioner riskerar att fördjupa klyftan i det belarusiska samhället och bidra till att förvärra den sociala situationen för många människor i landet; de kommer inte att bidra till demokrati och försoning i det belarusiska samhället.
14. Europaparlamentet stöder riktade restriktiva åtgärder mot ansvariga politiker eller andra personer som befunnits skyldiga till kränkningar av de mänskliga rättigheterna och som är ansvariga för förtrycket av personer som strävar efter ett pluralistiskt demokratiskt samhälle och debattklimat och som utövar sina politiska och sociala rättigheter, inbegripet strejker och yttrandefrihet.
15. Europaparlamentet uttrycker oro över att spänningarna ökar i regionen. Parlamentet beklagar uttalanden och politik från Litauen och Polen, som ger bränsle till

konfrontationerna i regionen. Parlamentet uppmanar alla berörda parter att visa återhållsamhet och sluta underblåsa den interna konflikten i Belarus.

16. Europaparlamentet uppmanar EU att respektera att majoriteten av befolkningen i Belarus önskar fortsätta sin suveräna stats samarbete och vänskapliga och ömsesidigt gynnsamma förbindelser både med EU och alla dess medlemsstater och med Ryska federationen. Parlamentet påminner om att förbindelserna mellan Belarus och Ryssland har djupa rötter, särskilt i 1900-talets historiska händelser, och att dessa förbindelser påverkade de övergångsprocesser som inleddes i alla nya oberoende stater efter Sovjetunionens upplösning. Parlamentet betonar att de här aspekterna fortsätter att påverka dessa samhällen i omvandling och har betydelse för medborgarnas konkreta förväntningar och rättigheter när det gäller att utforma framtiden för den egna staten och det egna samhället.
17. Europaparlamentet understryker att EU:s politik för det östliga partnerskapet måste ändra inriktning. Parlamentet vill se ett slut på den politik som tvingar länderna i regionen att välja samarbetspartner: antingen EU eller Ryska federationen. Parlamentet påminner om att Belarus, långt innan den nuvarande konflikten bröt ut, valde att upprätta särskilda förbindelser med Ryska federationen och att samarbeta inom Eurasiska ekonomiska unionen.
18. Europaparlamentet betonar det akuta behovet av regional dialog, också med Ryssland och EU, i syfte att minska de politiska spänningarna i regionen, återupprätta förtroendet, främja ömsesidigt gynnsamma ekonomiska, handelsmässiga och kulturella förbindelser och göra det möjligt för alla civila aktörer att välja sina egna politiska, konstitutionella och rättsliga strukturer.
19. Europaparlamentet noterar med stor oro den militära upptrappningen vid gränserna mellan EU och Ryssland. Parlamentet är oroat över att den politiska instabiliteten i Belarus förvärrar den militära konfrontationen mellan Nato och Ryssland. Parlamentet vill se att Natos styrkor dras tillbaka från Rysslands gränser och att nedrustningsförhandlingar inleds i syfte att stoppa den militära upptrappningen i Europa och minska den ökande krigsriskerna.
20. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, medlemsstaternas parlament och regeringar samt Belarus regering.